

T I I J O K S T E I L

Tampereen Karjala-seura ry:n
Tiedotuslehti n:o 66 tammikuu 2026

Kotisivu: www.karjalanliitto.fi/tampereenkarjalaseura

S-posti: karjalatampere@gmail.com

Postiosoite: Koulukatu 12, 33200 Tampere

Käyntiosoite: Satamakatu 20, käynti sisäpihan puolelta

Seuran tilinumero: FI95 1148 5000 3051 44

Y-tunnus: 1707458-3

Kuva: Sirkku Arminen

SISÄLTÖ

Puheenjohtajan tervehdys	s. 2
Kevätkauden toimintaa	s. 3
Joulujuhlatunnelmia	s. 3
Eduskunnan Karjalakerhosta - Ann	s. 5
Piirakkapäivä	s. 7
Paginpertis	s. 8
Sanastoa	s.11
Karjalainen nainen	s.11
Juttu Karjalehdestä v. 6.1.1956	s.12
Lottien muistomerkki	s.13
Apposkaalista mantsikkamöllöön	s.14
Yhteystietoja, vuokrausta ym.	s.15
Kuvia seuran tapahtumista	s.16
Karjala-seuran/Liiton jäsenmaksu	s.19
Tiijoks Teil No1/Pj. mietteet	s.20
Muisto elää/Kaiku/Nenonen	s.21
Evakkomatka	s.23
Matkat Kaukolaan ja Korelaan	s.24
Seuran kuvia	s.26
Hallituksen yhteystiedot	s.28

Julkaisija: Tampereen Karjala-seura ry

Postiosoite: Koulukatu 12, 33200 Tampere, käyntiosoite: Satamakatu 20

Toimittaja: Riitta Kymäläinen p. 044 558 8928, riitta.kymalainen@saunalahti.fi

Painopaikka: Tampereen Laserma Oy

Tiedotuslehti ilmestyy 2-3 kertaa vuodessa, jakelu 250 kpl.

Puheenjohtajan mietteitä vuodelle 2026

Arvoisa Tampereen Karjala-seuran jäsen ja ystävä,

Aika tuntuu kulkevan nykyään yhä nopeammin – paljon nopeammin kuin 1950-luvulla, tai ainakin se tuntuu siltä. Muistan yhä ensimmäisen koulupäiväni vuonna 1954 kuin eilisen päivän. Sen jälkeen on ehtinyt virrata paljon vettä Vuoksessa, Karjalan Kannaksen halki kulkevassa joessa, keskimäärin noin 800 kuutiota sekunnissa.

Karjalan Liiton vuoden 2026 teemana on karjalan kieli sekä suomen kielen karjalaiset murteet. Makupaloja karjalan kielestä löydät tämän lehden sivuilta 8-11.

Karjalan Liiton Liittokokous pidetään 25.4.2026, jolloin valitaan Liiton hallituksen puheenjohtaja sekä kaksi varapuheenjohtajaa. Karjalaiset Kesäjuhlat 2026 järjestetään Oulussa 13.–14.6.2026. Karjalaisseurojen Pirkanmaan piiri on varannut juhluvieraille majoituksen ja kuljetuksen juhille.

Karjalan Liiton Hengelliset Päivät ovat Tampereella 13.–14.3.2026. Tapahtuman järjestämisestä vastaavat Karjalan Liitto, Luterilainen seurakunta, Ortodoksiseurakunta sekä Karjalaisseurojen Pirkanmaan piiri. Tilaisuuksiin on vapaa pääsy. Tampereen Karjala-seuran kevätkokous on 19.4.2026 klo 14.00 kerhohuoneella osoitteessa Koulukatu 12. Seuran tapahtumat ja muut ajankohtaiset asiat löytyvät tämän lehden sivuilta. Lopuksi lainaus v.1998, Tampereen Karjala-seuran silloisen puheenjohtajan mietteistä: ”Karjala-kysymys on saanut uusia ulottuvuuksia ja siitä on uskallettu puhua.” Näin ollen ei ole mitään uutta auringon alla. Tällaisia mietteitä armon vuonna 2026. Toivotan kaikille hyvää ja antoisaa vuotta!
Antti Kymäläinen

Kerhotoiminta kevätkausi 2026

Kerhot aloittivat viikolla 2 ja jatkavat seuraavasti
Miesten kerho parillisten viikkojen tiistaisin klo 13
Naisten kahvit parillisten viikkojen keskiviikkoisin klo 13
Käsityökerho joka torstai klo 13
Murrekerho kuukauden ensimmäinen torstai klo 17.00

Tarinatuokiot jatkuvat kerhohuoneella

Sunnuntai 15.2. klo 14.00, vieraana on Riitta Sompa-Hokkanen Tampereen seudun Sotilaskotiyhdistyksestä
Sunnuntain 15.3. klo 14.00 vierailija vahvistetaan ja ilmoitetaan myöhemmin

Karjalaisseurojen yhteistyötä

Kaikille vapaa filmiesitys Vanhalla Kirjastotalolla, Joksuun Sirkan evakkomatka, esitysaika 25.3.2026 klo 17.00-19.00. Esityksen kesto 1h 30 min + väliaika 30 min, väliajalla tarjoilua. Lisätietoja antaa Kurkijoki-seuran Erkki Kare.

Kevätmyyjäiset kerhohuoneella 28.3.2026 klo 11-13.00 (talkoot 27.3.26 alk.9.00)

Kevätkokous kerhohuoneella 19.4.2026 klo 14.00 (esillä sääntömääräiset asiat)

Karjalan Liiton Liittokokous Karjala-talolla 24.4.2026 klo 10.00

Tampereen Karjala-seuran Kevätjuhla

toukokuussa, paikka ja mahdolliset vierailijat ilmoitetaan myöhemmin

Joulujuhlatunnelmia 2025

Kun käydään yhdessä laulamaan,
se nostaa juhlatunnelman.
Maria ol pienii päi ja tähti Betlehemin,
sen miekii näin.
Ama-trion laulut kolmeen ääneen,
ja se joulupöytä hyvän mielen toi.
Runomies, Pispalan mäet

ja kalansaaliit oivat.
Ja laulu evakon, nii totta joka sana on.
Viel torttukohvit ja pukki muisti ahkerii
ja meitä kaikkii muitakii.
Ja neito nuori kaunoinen
juonsi juhlan iloisen.
Helka K.

Joulujuhla 2025

Joulujuhlaa vietettiin sunnuntaina 7.12.2025 klo 14.00 Svenska Klubbenilla.

AMA-trio ilahdutti meitä joulujuhlassa useilla tunnelmallisilla joululauluillaan.

Puurojuhla 2025

Jo perinteiseksi muodostunutta Puurojuhlaa vietettiin miesten kerhopäivänä tiistaina 9.12.2025 klo 13.00 kerhohuoneella. Myös seuran naisväki pääsi herkuttelemaan puuromestarin Jorma Turkin keittämällä herkullisella riisipuurolla ja rusinasopalla.

Eduskunnan Karjalakerhon kuulumisia

Eduskunnan Karjalakerhon tarkoituksena on edistää Karjalan kulttuurin tuntemusta kansanedustajien ja eduskunnan henkilökunnan keskuudessa. Karjalakerho kokoaa eri puolueiden edustajia yhteen. Kerhoon kuuluu noin 50 jäsentä, kansanedustajia ja avustajia. Kansanedustaja Hilikka Kemppi s 1988 on toiminut kerhon puheenjohtajana lokakuusta 2023. Varapuheenjohtajana toimii Johanna Ojala-Niemelä.

Eduskunnassa on monenlaisia verkostoja, työryhmiä ja kerhoja. Hilikka Kemppi korostaa Karjalakerhon sisältönä vaikuttamistoimintaa ja tiedon lisäämistä.

Eduskunta on kaikkineen tuhannen henkilön yhteisö.

Hilikka Kemppi on syntynyt ja asuu Asikkalassa. Hän on yläasteen ja lukion opettaja, taiteen maisteri. Kansanedustajana hän on toista kautta vuodesta 2019. Hänen miehensä suku on Uudeltakirkolta. Perheessä on kaksi pientä lasta. Ulkoilu ja heppatallilla käynti on mukavaa yhdessäoloa.

Hilikka Kemppi on eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnan jäsen. Valiokuntiin valitaan edustajat kiinnostuksen ja osaamisen kautta, myös virkaikä vaikuttaa.

Hilkka Kemppi, Minna Anttonen ja Pirjo Uino, kuva: Sofia Flygare

Hilkka Kempin omana agendana on erityisesti perheiden hyvinvointi ja turvallinen ikääntyminen. Hän on myös Väestöliiton hallituksen puheenjohtaja. Hilkka oli aikanaan elinkeinoministeri Olli Rehnin avustaja ja näki kansanedustajan työn laajuuden ja mahdollisuudet jo ennen omaa valintaansa kansanedustajaksi. Ennen koronaa Karjalakerholaiset tekivät ahkerasti kotiseutumatkoja. Hilkka oli ilmoittautunut matkalle juuri vuonna 2019, mutta korona tuli esteeksi. Suvun juuret ovat Vuoksenrannassa. Hilkan isänsä pappa Erkki Kemppi syntyi Antreassa 1922. Evakkotaipaleen vaiheisiin liittyy Ähtäri ja sieltä asettuminen Asikkalaan. Jatkosodan aikana paluu kotipaikkaan, Kurikassakin on asuttu. Sitä on evakkotie! Hilkan isä löysi aikanaan hämäläisen puolison, he kävivät Vuoksenrannassa ja osallistuivat myös kirkon kunnostukseen. Hilkka muistelee mukavaa naapuria, Jantusen Marttaa, karjalainen naapuri murteineen ja tapoineen. Hilkka Kempin mielestä omien juurien tunteminen antaa sisältöä elämään ja ymmärrystä omasta kasvatuksesta. Miten asioihin suhtautuu, minkälaiset arvot ovat suvulle tunnusomaisia.

Karjalakerhon ehkä tunnetuin ja sitkeä saavutus viimevuosina on ollut evakkojen liputuspäivähankkeen ajaminen. Ja liputuspäivä saatiin viime vuonna, liputuspäiväksi valikoitui 20.4. Päivä on myös Karjalan Liiton perustamispäivä.

Viime syksynä Karjalan liitto ja eduskunnan Karjalakerho järjestivät karjalan kielen seminaarin, jonka aiheena oli karjalan kielen elvytysohjelma. Tavoitteena on saada kielelle virallinen asema vähemmistökielenä. Karjalan kieltä puhuu 10000

suomalaista ja ymmärtää 30000 suomalaista. Karjalakerhon aktiivit ovat olleet aktiivisia myös Lahden seudun Karjalapatsaan edistämisessä.

Huolenaiheena on informaatiovaikuttaminen itärajan takana. Miten historialle annetaan valheellista kehystä, miten historiaa tuhotaan kuten suomalaisten muistomerkkejä. Hilikka Kemppi kuitenkin toteaa, ettei ikäville asioille ja murheille saa antaa liikaa valtaa.

Eräs yksityiskohta: Karjalakerho saa tukea toimintaansa 300 euroa, riittää tuskin kahvitarjoiluun - valtion varat eivät tuhlaudu tähän.

Helka Eeva-Korpela

Piirakkapäivä

Kyllähän me karjalaiset usein piirakoita syömme ja jotkut jaksavat ja osaavat niitä itsekkin tehdä. Mutta nyt koko kansalle on julistettu Piirakkapäivä. Juhlapäivää vietettiin ensimmäistä kertaa 20.lokakuuta 2025, hankkeen takana on Leipätiedotus ry. Yhdistys on perustettu leipomoiden yhteistä viestintää varten, sen tarkoitus on saada nostettua leivän ja leipomotuotteiden arvostusta. Korostetaan suomalaisen leivän terveellisyyttä. Leipätiedotus seuraa alan tutkimusta, ravintosuosituksia ja tekee yhteistyötä monen tahon kuten vaikkapa Sydänliiton ja Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen kanssa. Leipätiedotus ry:n toiminnanjohtaja Kaisa Mensonen korostaa piirakoiden asemaa suomalaisen ruokakulttuurin historiassa. Eri puolilta Karjalaa löytyy kymmeniä nimityksiä erilaisille piirakoille. Toki perinteinen karjalanpiirakka on yleisesti tunnetuin. Nykyisin yleistyneet kauppojen paistopisteet tarjoavat monenlaista, myös piirakoita, ja varsin edullisella hinnalla.

Karjalanpiirakalle myönnettiin vuonna 2023 Euroopan Unionin nimisuoja. Suoja velvoittaa tekemään piirakat oikeaoppisesti valmistamalla ja ainesosaluettelon mukaisia aineita käyttämällä. No tähän kuulostaa byrokratialta. Nimisuojan tarkoitus on kuitenkin suojella eri jäsenmaiden paikallisia perinneruokia.

Karjalanpiirakan lisäksi suomalaisista perinnetuotteista ovat nimisuojan saaneet sahti ja kalakukko.

Karjalaseuran Koulukadun tilassa tehdään oikea ruisjauhopohjainen taikina, riisipuuro, kuoret ajellaan ohuiksi, rypyttään, paistetaan korkeassa lämmössä ja voidellaan. Seurassamme on jäseniä, jotka ovat järjestäneet ja voivat järjestää piirakkakursseja pienille ryhmille. Onhan piirakan leipominen monivaiheinen taitolaji, mutta kuinka palkitseva.

Helka Eeva-Korpela

Paginpertis piäzet pagizemah karjalakse

Karjala-sebran tilas Školauuličal on kerävyynyh karjalankieline Tamberen paginperti jo kolmattu sygyzyy. Paginperti, paginapertti libo pakinapirtti, kudamua suomekse kučutah “karjalankielinen keskustelukerho”, merkiččöy vastavundua, kudamas paistah karjalan kielel. Piädielo on juuri karjalakse pagizendu da toizien karjankielizienke vastavundu. Piäkieli on karjala, toizii kielii (ezim. suomie) voit

ottua abuh. Paginpertih voit tulla sežo kuundelemah, et maltane vie paista karjalakse libo tahtonet tuttavuo karjalan kieleh.

Paginpertis ruatah midä vai rahvas tahtotah. Piädielo meijän pertis on välläl paginal. Tavan mugah pagizemmo kuulumizii da aijankohtazii dieloloi. Toiči meil on olluh mittuinengi tiemu, kudamah näh olet voinnuh varustuakseh edukyndeh. Pertis on kižattu sanakižua da karjalankielisty mustokižua, toiči kai pajatettugi. Erähiči olemmo opastunnuh uuzih libo miellykiinnittäjih sanoih, karjalan da suomen välizih hairiehvedäjih sanoih libo tuttavunnuh karjalan kielen opastunduresursoih.

Kylmykuun paginpertis pruaznuičimmo uuttu karjalankielisty romuanukiännösty Ruskei kui veri, kudaman kiännettih Tamberen paginpertin kaksi aktiivua, Sanna Mylläri da Sanna-Riikka Knuuttila. Alguperähine tevos on tamberelazen nuorienkirjailii Salla Simukan kirjutettu Punainen kuin veri, kudaman tapahtumat sijoitutah Tamberele. Neče karjalankieline kiännös on ensimmäine karjalakse kiännetty trilleru dai nuorienkniigu.

Ruskei kui veri -romuanan kiändäjät Sanna Mylläri da Sanna-Riikka Knuuttila

Ligakuun paginpertis kižattih karjalankielizeh mustokižah

Paginpertis taritah midätahto syömizii, ku rahvahan ei pidäs olla nälläs ruavospäi tulduu. Vuvven jälгимäzes pertis tarittih ezimerkikse sulčínua

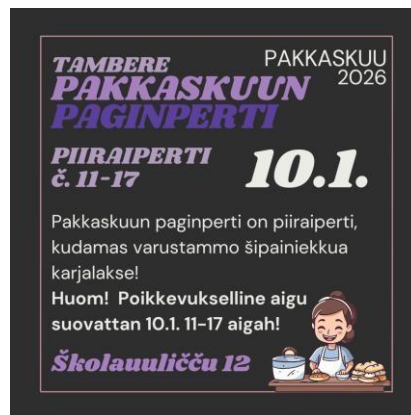
Piävuitti paginpertin ozanottajis eläy Tamberel libo sen lähialovehel, ga meil kävvy silloi-toiči ozanottajua ezim. piälinnan alovehelpäi. Turruspäigi on erähiči čökähtännyhes yksi ozanottai. Vuvven jälгимäzes paginpertis gost'annu-vedäjänny oli ozuttelii dai karjalan kielen pagizii Timoi Munne Viinijärvelpäi. Tamberen Karjala-sebran ozanottajii kävvy paginpertih sego pagizemas, sego vaigu kuundelemas.

Tamberen paginperti ei ole ainavo Suomes ruadai paginperti. Enzimäine karjalankieline paginperti algavui Jovensuus jo läs kymmendy vuottu tagaperin, ku paikalline karjalankieline tahtoi vastavuo toizien karjalankielizien ker. Karjalan kielen pagizijoil problemu puaksuh on, ku heil ei ole karjalankielisty paginkanzua omassah jogapäiväzes elokses. Jovensuulazet ruvettih kuččumah nečidä vastavundua paginpertikse da se rodih alallizekse vastavundakse joga kuudu. Vuvvennu 2021 Päivännouzu-Suomen yliopistol ruadanuh karjalan kielen elvytysprojektu otti sen

omassah hantuzih. Sen jälgeh paginpertilöi on roinnuh ymbäri muas da niilöi on jo viizitostu. Helsingis ruadau Paginperti Piälinnas dai alallistu paginpertii pietäh monis suurembazis linnois, muga kui Turrus, Jyväskyläs dai Oulus sego moizil alovehil, kudamile eloitettih karjalankielisty rahvastu, ezimerkikse Kuopivos, Lieksas da Nurmekses. Rovaniemelgi ruadau paginperti!

Tamberen paginperti oli kaikkiedah kolmas paginperti muas da algavui paikallizien karjalankielizien kerävyttyy yhteh. Enzimäzet ebävirrallizet vastavundat piettih loppuvuvves 2022 Sampolan kirjastos. Alallizet paginpertit algavuttih Tamberen Karjala-sebran tilas keviäl 2023. Alguh järjestäi taho oli karjalazien nuorien valdukunnalline yhtistys Karjalazet Nuoret Suomes – Karjalaiset Nuoret Šuomešša ry. Paginperti yksikai irdavui omakse joukokse nuorien yhtistyksespäi, ku ozanottajat ollah kaikenigäzet, ei vaigu nuoret. Nygöi järjestäjät ollah erähät aktiivizet Tamberen alovehen karjalankielizet. Juohattajannu-paginanvedäjänny puaksuh ruadau allekirjutannuh. Päivännouzu-Suomen yliopiston karjalan elvytys da Karjalan sivistyssebru ry hyväkse mielekse annetah tugie paginpertilöile, sendäh ku paginpertit ollah juuri mostu tärgiedy madalan kynnyksen kielenelvytysty, mittumua vagavalleh varavonalazele karjalan kielele pidäy.

Tamberen paginapertti keräydy kerran kuussa, joga kuun 1. toinargi 17-19 aigah (paičči keviän da sygyzyn enzimäzet pertit). Kezäkuussa tavan mugah opitah pidiä ebävirralline piknikkapertti, a vain yhen kerran se on voidu pidiä pihalla. Terväzeh jo pruznuičemma paginapertin kolmie vuotta!

Tahtonet tulla keralla paginaperttih, voit vain tulla, ei pie ilmoittauduo. Piäzy on vällä da kaikin ollah tervetulluot! Vuuven enzimäne paginapertti on poikkeukselline: se on piirupertti, kumbazessa opastumma luadimah karjalaksi näppipiiruadašipainiekkua. Se pietäh suovattana 10.1. 2026 c.11-17. Muut keviän pertit ollah: 3.2, 3.3, 7.4, 5.5. da toinah piknikkapertti kezäkuussa.

Voit sebrata paginaperttie somessa: Facebookassa Tamberen paginperti, Instagramassa tamberenpaginperti. Meilä on i oma Whatsapp-joukko tarkembah tiijotukseh da sobimizeh näh. Tulgua terveh paginaperttih!

Sanna Mylläri

Sanasto:

pagin – puhe, puhuminen
perti – huone
pagizemah (paista) – puhumaan (puhua)
Školauuličču – Koulukatu
kerävyö – kokoontua
vastavundu – tapaaminen
piädielo – pääasia
et maltane (maltua) – jos et osaa (osata)
ruatah (ruaduo) – tehdään (tehdä työtä, työskennellä; tehdä)
välly – vapaa
varustuakseh – valmistautua
kižata – pelata
pajattua – laulaa
opastuo – oppia, opetella, opiskella
hairiehvedäi – harhaanjohtava
kylmykuu – marraskuu
pruaznuičimmo (pruaznuija) – juhlimme (juhlia)
piävuitti – pääosa
alalline – pysyvä, jatkuva
piälinnu – pääkaupunki
gost’u – vieras
muijalpäi – muualta
puaksuh – usein
ozutteli – näyttelijä
paginkanzu – puhetoveri
rodih (roitakseh) – tuli, muodostui (tulla, alkaa, tapahtua, syntyä jne)
Päivännouzu-Suomi – Itä-Suomi
eloittua – asuttaa
vagavalleh varavonalaine – vakavasti uhanalainen
toinargi – tiistai
opitah (oppie) – yritetään (yrittää)
näppipiirua, šipainiekkku – karjalanpiirakka
suovatta – lauantai

Karjalainen nainen

Karjalainen nainen, sotiin liittyen, on kokenut puutetta, sairautta, kuolemaa ja menetyksiä. On ollut pakko oppia pärjäämään naisena omillaan ja huolehtimaan toisista. On oppinut ennakoimaan, varautumaan ja näkee tosiasiat. Hän on ollut evakossa toimielias. Sitkeä selviytyjä, tekee kodin sinne missä on. Kunnioittaa suuresti aikaisempia sukupolvia, ammentaa heistä elämäntaitoja ja on tietoinen sukunsa juurista. Positiivinen asenne, ei luovu helpolla. Kyky ja halu olla hyödyksi. On kiinnostunut ihmisistä. Jokainen ihminen on arvokas.

Puhelias, reipas, toimelias ja ahkera. Taitava käsistään. Ottaa asioista selvää. Henkisesti vahva ja itsenäinen. Poimii marjat, säilöö, leipoo ja tekee ruokaa mielellään, Vieraanvarainen, iloinen, lähimmäiset huomioon ottava, aina valmis auttamaan. Kiinnostunut uusista asioista, ympäristöstään ja kanssaihmisistään. Yhteiskunnallisesti valveutunut. Tarinat kiinnostavat.

Kirsi Pitkänen

Karjalainen nainen, Karjala-lehden juttu 6.1.1956

"Naisia on niin monenlaisia, vaan vähän meidän karjalaisten naisten laisia naisia" ja jos keneen, niin juuri johtaja, rouva Hilja Liukkoon tämä sanonta sopii kuin naulan kantaa. Naiseen, joka on omalla työllään ja tarmollaan kohonnut pääkaupungin liike-elämän johto-portaisiin, mutta huolimatta siitä, omaa kaikki ne hyveet joita nyky-aika naiselta vaatii.

Iloinen, herttainen, vaatimaton, älykäs ja aina valmis lähimmäistään auttamaan, ja kun vielä lisäämme, työteliäs ja tarmokas, niin ei ole lueteltu yhtään liikaa niitä ominaisuuksia joita rouva Hilja Liukko omaa ja joiden avulla hän, hento nainen on päässyt miesten rinnalle tuonne, jossa aina käydään kiivasta kamppailua. Rouva Hilja Liukko on syntynyt Karjalan kannaksella, lähemmin sanottuna Muolaan Punnuksen kylässä, kauppias Suden tyttärenä, ja solmi avioliiton v. 1920 kauppaedustaja (Veikko Liukon, toim. huom.) Liukon kanssa, sekä muutti miehensä kotikaupunkiin Viipuriin, jonne v. 1924 perustivat keksi- ja rinkelitehtaan, josta muodostui alku laajaksi paisuneelle liiketoiminnalle. Kun sota sitten syttyi ja karkoitti karjalaiset pois kotiseuduiltaan, asettui tehtailijapariskunta Liukko perheineen Helsinkiin, jossa ryhtyivät suunnittelemaan teollisen liiketoiminnan jatkamista perustaen v. 1940 ensimmäisen tehtaansa Lappeenrantaan ja seuraavana vuonna jo toisen Helsingin Käpylään, Taivaskalliontielle.

Mutta "ihminen päättää, Jumala säättää", ja niin kävi tämänkin onnellisesti alkaneen nuoren parin elämässä. V. 1945 kuoli johtaja Liukko itse ja liikelaitokset jäivät kaikki rouva Liukon hennoille hartioille sekä niiden lisäksi kahdeksan alaikäistä lasta. Mutta rouva Liukko ei pelästynyt eikä murtunut huolimatta siitä, että oli hento nainen, vaan hän tarttuikin

miehensä kuoleman jälkeen lujin ottein liikeyrityksensä johtoon kehittäen ja laajentaen sitä edelleen. Hän perusti keksi- ja rinkelitehtaan Hämeenlinnaan v. 1947 ja v. 1949 aloitti taas jo toinen hänen perustamansa toimintansa Keravalla ostetussa uudessa, ajanmukaisessa tehtaassa, johon hän hankki täysin nykyaikaiset ja ajanmukaiset koneet Ruotsista saakka, sekä toi myöskin ammattimiehet niiden asentamista paikoilleen valvomaan sekä ruotsinmaalaiset leipurit neuvomaan valmistuksia leipomossa. Rouva Liukko ei kuitenkaan pysähtynyt tähän, vaan hän avasi v. 1950 Fabianink. 4:ssä nykyaikaisen konditoriamyymälän nimellä ”Konditoria Liukko” ja joulukuussa v. 1951 myymälän Mechelinin-katu 17:ssä ja v. 1953 helmikuussa myymälän ja baarin Liisankatu 3:ssa sekä v. 1955 heinäkuussa Lapinlahdenkatu 8:ssa.

Mutta näiden Helsingissä olevien tehtaitten ja myymälöidensä lisäksi hän on perustanut myöskin myymälöitä ja baareja Lappeen-rantaan. Helmikuussa v. 1953 Pormestarinkatu 6, v. 1955 myymälän Koulukatu 49 ja lokakuussa v. 1955 ja baarin Toikankatu 2:een sekä nyt marraskuussa v. 1955 myymälän ja baarin Valtakatu 30:een. Ja seurattessamme näin rouva Liukon suurpiirteistä ja poikkeuksellista yrittäjämieltä, joka saa monet miehet kateudesta kalpenemaan emme saa unohtaa, että hän on rakentanut myöskin erään toisen karjalaisen naisen Maija Muinosen kanssa Lahteen kaupungin suurimman Arava-talon.

Lottien muistomerkki Tampereelle

Lottien työn ja perinnön kunnianosoituksena paljastettiin viime syyskuussa teos ” Läpi harmaan kiven” Tampereen tuomiokirkon puistossa.

Kuvanveistäjä Anne Koskinen on teoksen suunnittelija. Muistomerkki koostuu kahdesta luonnongraniittilohkareesta, joista suuremmassa on lotan ja pikkulotan käsin hakatut kuvat, kansalliskukka kielo sekä vuosiluvut 1921–1944 kertoen järjestön toimintavuodet. Pienessä kivilohkareessa on kuvattu lapsi, jonka kädessä on tila kynttilälle. Se on toivon merkki.

Lottajärjestö oli suuri vapaaehtoinen maanpuolustusjärjestö, jossa oli enimmillään jäseniä noin 240000. Lottien työ oli monialainen ja sen tuki oli korvaamaton sodan aikana. Tilaston mukaan rintamalottia kaatui 66 ja muissakin tehtävissä heitä kuoli, haavoittui ja katosi. *”Lotat toivat taivaan mannaa kuumaa kauravelliä,”* lauletaan Evakon laulussa. Rauhanehdoissa Neuvostoliiton vaatimuksena oli järjestön lakkauttaminen. Lottamuseo sijaitsee Tuusulassa Syvärannan tilalla, Rantatien varrella. Museota ylläpitää Lotta Svärd Säätiö. Museossa on vaihtuvia näyttelyitä ja monenlaisia tapahtumia. Lottamuseo täyttää ensi vuonna 30-vuotta. Lotta Svärd Säätiö tukee rahallisesti lottia ja pikkulottia niin kauan kuin he apua tarvitsevat. Säätiölle tärkeä kohde on naisten vapaaehtoinen maanpuolustustoiminta ja nuorempien sukupolvien yhteiskuntavastuun korostaminen.

Helka Eeva-Korpela

Apposkaalista mantsikkamöllöön

on Viipurissa syntyneen kotitalousopettaja Irja Seppänen-Poran karjalaisen ruoka-kirjan nimi. Kirja ilmestyi vuonna 1963. Ritva Surakan arkistosta löytyy kirjan sisällöstä tehty hauska runo ruokien nimistä ja valmistamisesta. Runon tekijä ei ole tiedossa. Seija Ahomäki luki kronikan Äijälän kekrijuhlassa ja se kuultiin myös murrekerhossa:

Nyt muistellaa myö ruokii, mitkä olliit
muotii Karjalas ko oltii ja piiraat
paistettii.
Uhvatalla tanakkaa, uunist saatii
jjamakkaa, hyrrii, tirrii, rietsinää,
serpaa, tytinää.
A juoksutus ol tuttuu, ko syötii
himpsehuttuu hapalohkoo, kulitsaa,
pällii, piranaa. Paatakkaa ja paraskii,
vatruskaa ja varenii, vellii, rallii,
ruppanaa, otrakakkaraa.
Vot vattii sekä kuppii, monelaista
suppii, horniaa ja varrii, tuimaa, imelää.
Putroo sekä piirakkaa, tyhkästä ja
kimakkaa, suuruspullaa,
paussinaa, liitat kuhajaa.

Potlohkoo, taarii, rusupiirakkaa,
Koivistolaisii hailii, tattarkakkaraa.
Limppii, lanttupiirakkaa, rahkamaitoo
makiaa, silmusoppaa sakiaa,
illal lahiaa.
Linnilöi ja rokkaa syötii iltaseks
mantsikoista möllöo saatii suilliseks.
Hapakaalii, apposii, kaurajauhoist
kiisselii, kohvii sekä saijuu myö tassilt
hörpättii.
Kyl tuiman ruuvan tuntoo, ko katsoo
kauhan kuntoo, makkuu mikäs mahtuu,
suolaa kopran kanss.
Riehtilät ja sukunat, varistokset
murkinat. ”Köyhtyy suap, mut laihtuu
ei,” Muolaas sanottii.
kirjasi Helka K.

Kerhojen vetäjien yhteystiedot

Miesten kerho, Jorma Lind p. 050 355 7023, jorma.lind@gmail.com

Käsityökerho, Anja Hakonen, avustajinaan:

Tuula Ala-Lahti p. 050 464 3454, talalahti@gmail.com

Sirkku Arminen p. 040 828 6955, sirkkuarminen@gmail.com

ja Heidi Koivikko p. 040-513 9350, heidinviestit@gmail.com

Murrekerho, Helka Korpela p. 040 565 0905, helka.korpela@gmail.com

Naisten kahvit, Riitta Kymäläinen p. 044 558 8928, riitta.kymalainen@saunalahti.fi

ja Alli Stenholm p. 040 739 6069, alli.stenholm@gmail.com

Kerhohuoneen vuokraaminen

Seuran kerhohuonetta Koulukadulla on mahdollista vuokrata omaan käyttöön. Tila sopii mm. kokoustilaksi esim. pieniin juhliin. Taloyhtiön säännöt koskevat myös kerhotilaamme, joten siellä ei voi viettää yön yli juhlia eikä soiteta musiikkia kohtuuttoman lujalla volyymillä.

Karjalan Liiton tuotteet

Kerhohuoneella on myynnissä erilaisia Karjalan Liiton tuotteita, Karjalan Kunnaat lehdessä esitellään myös uusia myyntiin tulevia tuotteita.

Seuran kirjasto kerhohuoneella

Kirjahyllyiltä löytyy karjalaisaiheisia kirjoja, mm. romaaneja, tietokirjoja, runokirjoja. Kirjat ovat lainattavissa jäsenille, kysy Tuula Ala-Lahdelta, puh. 050 464 3454.

Tammisunnuntain kirkkoilta

sunnuntaina 25.1.2026 klo 18.00 Tampereen Tuomiokirkossa.

Puhe: tuomiorovasti Olli-Pekka Silfverhuth,

Musiikki: Ilmavoimien soittokunta ja Poikakuoro Pirkanpojat,

Kansalaisjärjestöjen Lippulinna,

Järjestäjät: Vapaussodan Tampereen seudun Perinneyhdistys ry,

Maanpuolustusnaisten Liiton Pirkanmaan Piiri ry ja

Tampereen Tuomiokirkkoseurakunta

Muistatko?

Retkellä Luumäellä ja Noormarkussa

Muistatko?

Hämeenpuiston Fiestassa

Evakkovaelluksella

Lottamuseossa

Seuran tontut ja keijut odottavat esiintymisvuoroaan Soutupaviljongilla

Seuran mieskuoro esiintyy?

Alla Tampereen Karjala-seuran vuoden 2026 jäsenmaksulappu uusille seuratoimintaan mukaan liittyville jäsenille. Ja mikäli et vielä ole Karjalan Liiton jäsen, voit samalla liittyä myös Karjalan Liittoon maksamalla Liiton jäsenmaksun, joka on 20,00 €.

Kaikille Karjalan Liittoon jo kuuluville jäsenille vuoden 2026 maksulappu tulee Karjalan Kunnat lehden mukana vuoden alussa.

Saaja tilinumero Mottagaren kontonumme	IBA NI	Nordea Pankki FI95 1148 5000 3051 44	BIC	NDEAFIHH
Saaj Mottagar e		Tampereen Karjala-seura ry Koulukatu 12, 33200 Tampere	Tampereen Karjala-seura ry:n jäsenmaksu vuodelle 2026	
TILISIIRTO GIRERING	Maksajan nimi jäsosit Betälarens namn och adress s Alle kirjoitus Underskrift		Viitenro Ref.n	
	Tilityä nro Från konto	Eräpäivä Görf.da	28.2.2026	Euro 21,00
Maksu välitetään saajalle maksujenvälityksen autuajisesti ja vain maksajan ilmoittaman pienustiedolla. Betalningen förmedlas till mottagaren enligt författningens föreskrifter och endast till det kontonummer som betalaren				

PUHEENJOHTAJAN MIETTEITA

Vuosi on sihtunut, Karjala-seura jatkaa viidettäkymmenettä kahdeksatta vuottaan vanhalla totutulla tavallaan, hakien kuitenkin toimintaansa uusia henkilöitä ja suuntaviivoja. Meidät on asetettu lähivuosina kovien haasteiden eteen. Vain kovalla yhteistyöllä niistä selvitään.

Suurimpana Karjalaisista järjestöjä yhdistävänä hankkeena on saada Karjalapuistoon muistomerkki muistuttamaan tuleville polville miten Karjalaiset heimoveljet ja sisaret ovat näkyvillä paikoilla rakentaneet Tamperetta ja lähiympäristöä.

Itse olen näinä päivinä useasti kerrannut elämäntaivaltani, käynyt läpi sen vaiheita ja tapahtumia, piipahtanut välillä kotona Karjalassa, miettinyt mitä mahtaisin nyt tehdä, jos olisin siellä.

Karjala kysymys on saanut tänäpäivänä uusia ulottuvuuksia ja siitä on uskallettu puhua, sekä valottaa monelta taholta. Karjala-Liiton johtohenkilöt ovat kiitettävällä tavalla saaneet äänensä kuuluviin maailmalla, näin edelleen maltillisesti toimien meidän on hyvä jatkaa.

Toivon yhteistyömme Karjalaisuuden siirtämisestä tuleville sukupolville tuovan iloa ja tietämystä heidän etsiessä juuriaan.

Puheenjohtajan Martti Sintosen mietteitä vanhasta Tiijoks Teil-lehdestä N:o 1, vuodelta 1998.

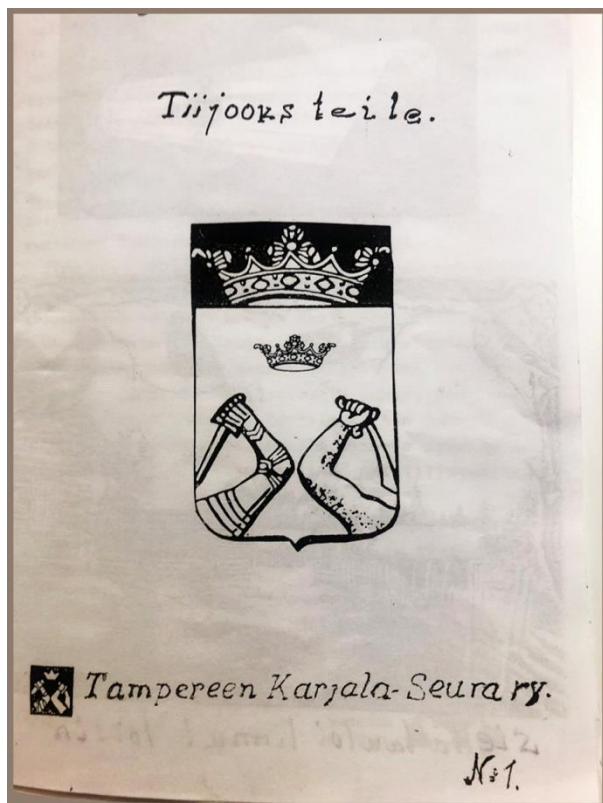

Muisto elää Karjalan puistossa

Kuva Antti Kymäläinen

Äijälässä vietettiin viime syksynä Kekrijuhlia 30.8.2025. Väkeä oli tosi runsaasti paikalla. Esiintyjistä mainittakoon mm. Pasi Kaunisto, jonka upeista lauluista saimme joukolla nauttia. Suloiset pienet ja isot tanhuaajat ilahduttivat paikalla olleita omilla reippailla esityksillään.. Kuvassa näkyvä Satu Hallenberg, entinen Karjalan Liiton toiminnanjohtaja, ojensi Äijälässä sosiaalineuvos Tuomo Nenoselle oman poikansa taidokkaasti tekemän Karjalan vaakuna- puuveistoksen sekä pienen muistikansion.

Ensimmäinen Tiijoks Teil-lehti

Vasemmalla näet ensimmäisen Tiijoks Teil-lehden No1. kannen. Sen tekotapa taisi tosin poiketa varsin paljon nykyisistä painokäytännöistä. Silloisen seuran puheenjohtajan Martti Sintosen toiveena uudelle vuodelle oli saada pysyvä karjalaisten muistomerkki tänne Tampereelle Karjalan puistoon.. Lue lisää asiasta sivulta 20-21. Ja toteutuihan se haave aikanaan. Monet meistä Pirkanmaan karjalaisista ovat sen jälkeen kokoontuneet "Muisto Elää" - patsaan luona Karjalanpuistossa.

Höryveturi valmiina vetämään evakkojunaa

Evakkomatka

Runo: Maarit Kalliomäki

Sotilas rivakasti ovelle koputti
Kannaksella murtui rintamaraja
Hän kiiruusti lähtemään hoputti
Antoi tunnin aikaa jättää kotimaja

Viestin raskaan vei sotilas myös
naapureille
Lehmät noudettiin navetasta, hevonen
haasta
Tuli äkkilähtö sokkina teille
Jäivät kanat nokkimaan jyviä maasta

Oli tiellä ruuhkaa, matka hidas ja vaikea
Sekasorrossa lehmätkin hädissään ammui
Rintaa puristi murhe, tuska haikea
Toivon leikki silmistä sammui

Pienen pojan synnytti äiti reessä,
kietoi hellästi huopaan rintalapsen
Oli kanssamatkaajilla silmät veessä
Taival uuvutti harmaahapsen

Marka taittui kirpeässä pakkassäässä
Mieltä painoi rakkaista huoli
Paleltuivat varpaat, keho oli jäässä
Matkan rasituksiin heikoimmat kuoli

Eteenpäin taivalsi joukko sitkeä
Epätietoisuus voimia verotti
Ei riittänyt kyyneliä enää itkeä
Matka läheisetkin toisistaan erotti

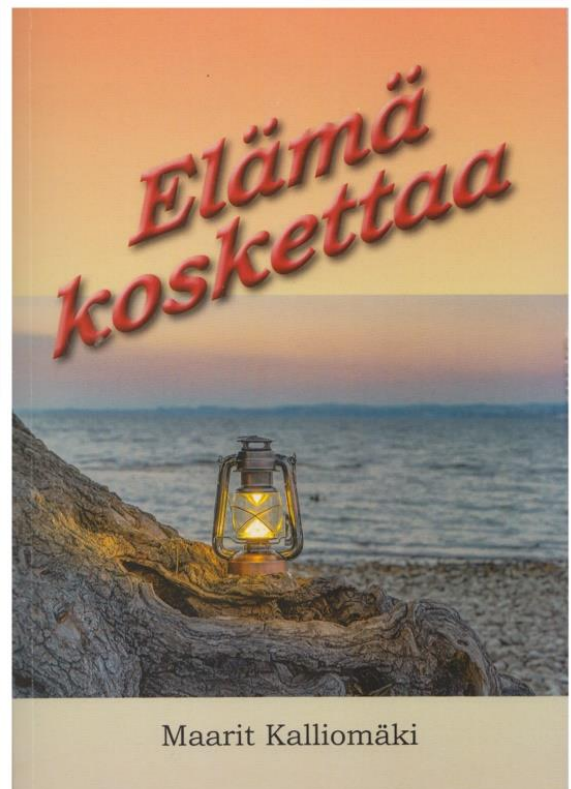
Pitkään odotettiin junaa asemalla
Härkävaunuihin ahtautui evakkoväki
Kamiinasta huolimatta hyysi halla
Taivaan Isä epätoivon näki

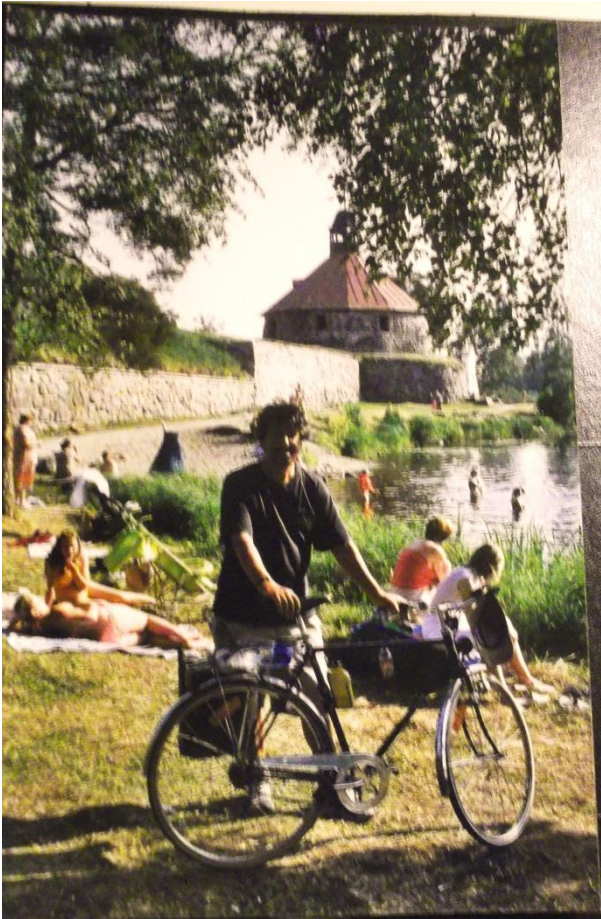
Juna pysähtyi kesken matkanteon
Metsään juostiin pommitusta pakoon
Kuten muurahaiset rakentavat uuden keon,
ei jää viljakaan ikuisesti lakoon

Matka kohti evakkotaloa
Väki väsynyt otettiin lämpimästi vastaan
Näkyi tunnelin päässä pilkahdus valoa
Ei Herra hylännyt ole lastaan

Halattiin, kättä rehdisti lyötiin
Uupuneet evakot kaipasivat unta
Puhtaat päälle puettiin, kyliksi syötiin
Satoi taivaalta puhdasta lunta

Jäivät taakse Karjalan viljavat pellot
Sydän synnyinseuduille aina palajaa
Ei kotikonnuilla soi enää kirkonkellot
Ei evakolta unohdu kaunis Karjalan maa

Jännä pyörämatka Kaukolaan

Kartta kiinnosti kahdesti etsiviä.
Isoveli valvoo yhä Venäjällä
kotiseutumatkailijoita.
Poljin Kaukolaan katsomaan
muinaislöytöjen maisemia.
Kahdesti aiemmin olen pyöräillyt
kaunista Käkisalmi-Kaarlahti-
Koverila -reittiä ongelmitta.
Tällä kertaa nousin kesäkuisena
arkipäivänä Käkisalimesta
Kaarlahteen kolkuttavaan junaan.
Matkalippu maksoi 1000 ruplaa, eli
1:n markan! Putkikamelini nostin
vaunuvälikkөөn samalla lipulla.
Junan lähestyessä Kaarlahden,
nykyisen Kuzhnetchoen asemaa,
havaitsin kuinka vaunun välikössä
maihinnousutakkinen keski-ikäinen
mies tarkkaili minua.

Asemalaiturilla mies vaati nähtäväkseen dokumenttejani. Vilauttaen Venäjän raja-valvonnan tai KGB:n punakantista virkakorttiaan. Kysymykseeni oletteko miliisi, vastasi kiistävästi. No, passini ja viisumini lepäsivät Korela-hotellin vastaanotossa 30 kilometrin päässä. Sekös lisäsi miehen epäilyjä. Takeltelin kahden sanan lauseiden venäjälläni olevani suomalainen turisti käymässä Arvo -isäni kotikonnuilla. Entä kartta? Suomalainen turistikartta, vastasin ärtyneenä.

Ehkä etsivä uskoi, koska asteli etäämmällä sijaitsevaan rakennukseen. Ilmeisesti etsivä tai mikä lienee soitti hotelliini ottaen selvää minusta. Maihinnousutakkista ei enää näkynyt, polkaisin liikkeelle. Pari kilometriä edettyäni oletin, ettei minua seurata. Palatessani parin kolmen tunnin kuluttua Koverilan kylän maisemista kohti Kaarlahden asemaa, peruutti ohitseni ajanut Lada rinnalleni Kaukolan entisen suojeluskuntatalon kohdalla. Autosta nousi siviilipukuinen mies vilauttaen samanlaista korttia kuin maihinnousu-takkinen juna-asemalla. Etsivä tiukkasi karttaani, josta siis tiesi. Pyörän pakkarilta olin pannut sen reppuuni Reposaaressa pioneeritornissa, kun pidin sen alla suojaa puolisen tuntia salamoineelta ukkoskuurolta.

Kosteaa luovutetun Karjalan tiekarttaa mies tutki tarkkaan Ladan etukannen päällä. Onneksi kartassa paikannimet olivat sekä suomeksi että venäjäksi. Ilmeisesti etsivä vakuuttui, etten ole turistiksi naamioitunut vieraan vallan tiedustelija.

Tokaissen jopa hymähtäen, että "harashoo" ja viittoili että voin jatkaa taivaltani. Painelin yhtä päätä kymmenkunta kilometriä Kaarlahden aseman ohi Varikselanjärvelle saakka. Hikisenä pulahdin vapauttavaan vilvoitukseen.

(Esa Aallas, Karjala-lehti 10.7.97)

Oi natisevat tammiparketit

Kun parikymmentä kesää sitten kävin ensi kerran Käkisalmissa neljänyhden vanhana sain pyynnöstäni hotelli Korelan kolmannesta kerroksesta huoneen ”nomer 41”.

Natisevilla parkettikäytävillä korot kopisten keinunut hotelliemäntä opasti huoneen lavuaarista valuvan vain kylmää vettä. Suihku löytyi toisen kerroksen käytävältä, lämmintä vettä piisasi vain tietyille tunneille. Ihastuin mennyttä patinaa ja natisevaa neuvostorealismia huokuvaan entiseen hotelli Vuoksenhoviin.

Televisiottoman huoneeni torille antavan kärpäsenkakkaisen akkunan läpi erottui Pitkäkadun osuuskauppatalon leipomon sakeasti tupruttava piippu.

Aamutuimaan hain lämpimäisiä leipomon puodista ja poikkesin Isokadulla sijaitsevan hotellini kivijalan kahvilaan maitokahville.

Tiskille jonottavat tilasivat yleensä vodkaa, jota vaaleatukkainen myyjätär kaatoi reilusti lääkkeeksi laseihin, joita työmiehet kippasivat saman tien kurkkuunsa jatkaen töihinsä.

Iltaisin istuskelin ikkunalaudalla ihailen iltaruskoa. Vuokselle laskevan kulturehrän säteet valaisivat torin Lenin-patsasta. Siihen aikaan kun Käkisalmen torilla isä toi väärän vitosen kotia patsaan paikalla oli pisuaari.

Palasin 90-luvulla monesti Korelaan. Pyytäen aina torille eikä pihalle antavaa huonetta. Säilyttämieni venäjänkielisten korttien mukaan kesällä 1995 sain huoneen nomer 44, olinhan 44-vuotias. Seuraavana suvena palasin huoneeseen nomer 41. Kesällä 1997 huolestuin kun vastaanoton Tamara kertoi 3. kerroksen otetun toimistokäyttöön. Turhaan, sillä sekä 2. kerroksen huoneen ”nomer 9” sekä kerroksen käytävän parketit natisivat.

Ja akkuna antoi Leninin vahtimalle torille, jonka kulmassa tuprutti leipomon piippu. Kesällä 1998 pääsin taas nomer 9:ään kera pyöräni, jolla poljin isäni synnyinkylään Kaukolaan.

Palattuani piti kokeman natisiko hotelliravintolan parketti ja jätin rukkini huoneeni sijasta Korelan aulaan. Kun vapauduin natisevalta tanssiparketilta, havaitsin jalkarattaani kelvanneen jollekulle toiselle.

Kuluva vuosituhat alkoi järkyttävästi. Vaalean funkkishotellin pinta oli tällätty kellertäväksi ja hotellia oli uusittu sisältäkin. Kallistuneisiin huoneisiin sisältyi nyt suihku, jääkaappi ja televisiokin. Eikä parketti enää natissut! O tempora, o mores! Uusi Venäjä oli vallannut vanhan Korelan. Jotta natisevat muistoni menetetyistä 90-luvun Korelasta säilyisivät, luovuin siitä.

Kesällä 2002 majoituin Uuden Linnan sanatorioon, entiseen Savon jääkärirykmentin kivikasarmiin. Ensivaikutelma oli myönteinen: suihku löytyi käytävältä eikä korkeissa huoneissa ollut televisiota eikä jääkaappia.

Ikkunasta pilkisti siivu Vuoksea ja sitä vahtivaa Käkisalmen linnavanhusta.

Kasarmihotellin kivilattiat eivät natisseet, mutta vehreän sanatorion puistopolut rähisivat kuin kopisivat isän koulutiellä Käkisalmen lankkukäytävät.

(Esa Aallas, Kolumni, Karjala-lehti 17.5 2012)

Musiikkitapahtumia

Ilta Kannaksella

Erkki Liikasen konsertti Kangasalla

Murrekerholaisia

Palkittuja TampereenKarjala-seuralaisia

Tampereen Karjala-seuran hallitus 2026

Puh.joht. Antti Kymäläinen	Karikekatu 1 J 28, 33820 Tampere puh. 040-506 8320, antti.kymalainen@saunalahti.fi
Vpj. Tuula Ala-Lahti	Havutie 6, 33180 Tampere puh. 050-464 3454, talalahti@gmail.com
Siht. Riitta Kymäläinen	Karikekatu 1 J 28, 33820 Tampere puh. 044-558 8928, riitta.kymalainen@saunalahti.fi
Rah.hoit. Jorma Lind	Voimakatu 9 B 43, 33100 Tampere puh. 050-355 7023, jorma.lind@gmail.com
Sirkku Arminen	Raholankatu 5 D 35, 33300 Tampere puh. 040-828 6955, sirkkuarminen@gmail.com
Antti Viitala	Pihlajakatu 10, 33900 Tampere puh. 0400-949 945, antti.h.viitala@hotmail.com
Jorma Turkki	Tampellan Esplanadi 9 A 80, 33100 Tampere puh. 040 831 8001, jorma.turkki@pp.inet.fi
Heidi Koivikko	Hallituskatu 9 B 24, 33200 Tampere puh. 040-513 9350, heidinviestit@gmail.com
Helka Korpela	Väinöläkatu 29 C 58, 33500 Tampere puh. 040-565 0905, helka.korpela@gmail.com

Seuraava Tiijoks Teil lehti ilmestyy syyskauden alussa 2026

